

человѣческѣ рѣкѣ; дължина-та му е отъ 2—3 руна; той прилича на морковъ; той е грапавъ и мѣснатъ. Този корень има бѣлѣж бож; кѣто го изсушѣтъ или обварѣтъ, той става червенъ; тѣзи корени, кои-то си оставатъ бѣли, считатъ ся за най добри, и такѣва Жень-Шень е извѣстенъ подъ име століченъ или придворенъ. По напредъ сѣ го събирали много, а сега тоя ся срѣща толкова рѣдко, що-то тѣзи кои-то го търсѣтъ, по нѣкой пѣтъ ся скитатъ 10—15 години, безъ да намѣрѣтъ ни най малко коренче. Китайци-тѣ мислѣтъ, чи употрѣбяваніе-то на този корень изцѣрѣва болѣсти, подновява сили-тѣ и ужъ помага даже за продълженіе на животъ-тѣ. Това цѣровито свойство на Жень-Шеня и голѣми-тѣ мѣчнотіи, съ кои-то той ся намѣрѣва, придаватъ му голѣмѣ цѣнѣ. Единъ фунтъ струва около 300 лири. Жень-Шень съставя принадлежностъ само на императоръ-тѣ. На тѣя що търсѣтъ Жень-Шень, ся даватъ особити билети въ опредѣленно число.

№ 9-й.

Якъ или тибетскій бикъ е твърдѣ полезно животно въ Тибетъ; него го впрѣгатъ, ѣдѣтъ; то души твърдѣ добрѣ и намѣрѣва пѣтъ-тѣ въ планини-тѣ и ся задоволява съ малко; то си намѣрѣва хранѣ отъ снѣгъ тѣ; обича хладни-тѣ мѣста.

Буря; тя ся образува на повърхнинѣ-тѣ на нѣкои езера, като соль, и ся употрѣбява отчасти въ медицинѣ-тѣ, отчасти ся употрѣбява за съставъ въ бои-тѣ, съ кои-то ся рисува на стѣкло, или на фарфоръ, отчасти — за стопяваніе на метали-тѣ или за заваряніе.

№ 10-й.

Кокосова-та палма, по външній си видъ, прилича на голѣмо перо. Дънеръ-тѣ ѣ е гладкѣ; на върхъ-тѣ ѣ кѣто вънець ся намѣрѣватъ до 12 листа дълги до 6 метра и широки до 1 метъръ. Никое дърво отъ тропическія мѣрѣ не принася толкова ползѣ на человекѣ, като кокосова-та палма. Спорѣдъ народно-то преданіе, тя е сгодна за 99 употрѣбленія; а спорѣдъ пословицѣ-тѣ, опитна-та домакиня, прѣзъ цѣлъ мѣсець, отъ тѣзи палма може да готви сѣкѣй день ново ясте. Дънеръ-тѣ дава добъръ строителенъ матеріалъ (кересте); отъ млади-тѣ листове или плетѣтъ кошници, или приготѣватъ вкусни варива, кѣто ги обварѣватъ или испичатъ; съ стари-тѣ листове си покриватъ къщи-та; отъ опашки-тѣ на листове-тѣ правѣтъ метли, хубави гребени, хартиѣ, платна; отъ ягѣж-тѣ ципѣ, кѣто покрива цѣтѣ-тѣ, прѣди да ся раскріе чрезъ разрѣзваніе ся добива сладкѣ сокъ, отъ кой-то правѣтъ *тодди* или палмово вино. Кога-то е прѣсенъ, този сокъ подкрѣпява и прохладѣ. Кѣто изварѣватъ сокъ-тѣ, добиватъ сахаръ, а отъ тодди, кога-то ври дълго време, добиватъ твърдѣ добъръ оцетъ. Плодъ-тѣ на тѣзи палмѣ е орѣхъ, голѣмѣ колко-то человекѣска глава; той не само дава хранѣ и питіе, кое-то прилича на млѣко, но отъ него тѣжъ сѣщо добиватъ масло, кое-то състои отъ твърди и рѣдки мазни нѣща. Това масло гори безъ димъ и меризмѣ и, кога-то е прѣсно, може да ся яде. Съ гидравлическія пресъ отъ това масло отдѣ-